

Posamezna šteč. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj.
— Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishču mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto mesečno K 1.80; polletno K 9.—, četletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.
Telefon številka 303.

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnishču je v Frančiškanski ulici 8. Oopisi se pošiljajo uredishču, naročnina upravnishču. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglašje se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašjanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.
Telefon številka 303.

Najnovejša poročila.

Iz Ljubljane in okolice.

Ljubljanski deželno-zbornski mandat. Kakor je znano, kandidira narodno-napredna stranka pri dopolnilni volitvi v Ljubljani na mesto odstopivšega dr. Orazma, g. Jožefa Reiserja, profesorja, ki bo seveda, tudi izvoljen, ker tega menda niti klerikalci ne pričakujejo, da bi zmagali s svojim kandidatom; klerikalni kandidat dr. Vinko Gregorič je samo števeni kandidat. Ali rok vendar ne smejo držati naprednjaki križem, ker ni dovolj, da je izvoljen kandidat narodno-napredne stranke, napredna zmagala mora biti sijajna.

Zdravnika dr. Zajca pomije na Ježici. Iz Posavja nam poročajo: Vedeli smo da je dr. Zajec po svojih možganih bolj skromen mož in kot tak v politiki ni posebno nevaren. Vedeli pa nismo, da ga bodo lopovski politiki bolj prefrigani njegovi tovariši sčasoma vendarle pripravili za avtomat, ki ti takoj zaigra kakoršno čes, da le vržeš cvenk — cvenk v žrelo avtomata. Priklonitev okoličanov v mestni zastop je bila za klerikalce zelo nevarna igra. Kot hoteli biti gospodarji v mestu, so se morali v Ljubljani laskati mestnim volilcem v vabo, da ko bodo oni gospodarji v Ljubljani, bo na živilskem trgu vse ceneje. Nasprotno pa so kmetom v ljubljanski okolici lagali, da takrat, ko bodo klerikalci gospodovali v Ljubljani, bodo kmetom zasijali zlati časi. Svoje stvari bodo ljubljancem prodajali kakor bodo hoteli. Lagali, ljudi sleparili so torej, v enem kot drugem slučaju. Na Ježico so poslali svojega Zajca, kot smo že rekli, z neprehudo razvitimi možgani. Dr. Zajc, kot zdravnik, deželni odbornik, referent zdravstvenega sveta in ne vemo kaj še, je Posavcem take-le otrobe vezal: Kmetje pojdit z nami, da zbijemo še to zadnjo liberalno trdnjavo, za to vašo pomoč vam bomo hvaležni, ko pride-mo mi na rotovž za gospodarja. Zdaj prodajate mleko ljubljancem za sramotno ceno. Pa ko bi bilo le to. Toda ti ljubljanski liberalci vašim ženam zlivajo mleko, ko ga pripeljejo na prodaj, v kanal. Povejte možje in ve žene, ali ni to škandal. Pri nas bo vse drugače. Cene mleku bomo takoj povišali na 30, magari na 40 vinarjev liter. Pripeljali boste v mesto kar boste hoteli, magari naj ti liberalni škri-ri pijo namesto mleka le pomije, še te so predobro zanje. — Posavčani so nekaj časa te Zajčeve pomije mirno poslušali, ko pa jim je bilo le preveč, so začeli vpiti: Kaj, za take lumpe nas imate? Da bi mi pošteni Posavci zaradi tistih par sleparjev, ki prodajajo z vodo pomešano mleko, naše dobro blago ponarejali, da bomo s ponarejenim mlekom ljubljancem goljufali, ne, tega pa ne! Pomije pa mi ne bomo vozili v Ljubljano! Dr. Zajec, ko je to slišal, jo je z zajčevimi ušesi in dolgim nosom odkuril

proti Ljubljani. Ste slišali klerikalni volilci, ki bivate v Ljubljani? Namesto poštenega mleka po sedanjih cenah, polovico dražje mlečate pomije. Dober tek!

Krščanska mularija v „Unionu“. Še bolj značilen za krščansko oliko dr. Šusteršičeve mularije je sledeči slučaj: Enako kot v včeraj opisanem slučaju omenjena dama je šla na prostestni shod v „Union“ tudi žena nekakega užitijskega paznika. Posrečilo se ji je priti na galerijo. Nekaj časa je mirno poslušala dr. Šusteršičevo hujkanje in sramotenje slovenskega ženstva. Ko pa je posurovelost rimskega hlapca presegla meje dostojnosti, je dala nehote duška svojemu ogorčenju v vzklikih: To so same laži! Za norca nas imajo! Dalje ni prišla. Dr. Šusteršičeva do skrajnosti nahujskana mularija je zagnala indijanski vrišč ter vse povprek vpila: Ven s hudičovo liberalko! Le po nji! In res se je po nji vsula ploha „krščanskih“ pesti, mulariji v krikah je prišla še mularija v hlačah na pomoč. In tiste katoliške ženske, ki so protestirale v znamenju krščanskega načela: Ljubi svojega bližnjega... so tovarišico svojega spola, ženo, ki je bila ravnotako krščena kakor one in je gotovo boljše katoličanka kakor one, neusmiljeno bile s pestmi in suvale z nogami, dokler se niso spravile na cesto. In pripoveduje se, da je kavalir dr. Šusteršič, ko je zaznal, za kaj se gre, svojo mularijo še hujskal, češ, le dajte jo! Ko je reva prišla vsa zbita domov, je sklicala svoje otroke ter rekla: Učila sem vas v veri, v kateri sem bila rojena in vzgojena. Zdaj pa, ko sem se prepričala, kako se ta vera sramoti po listih, ki pravijo, da se zanjo bore, ne pustim nobene od vas več v cerkev. Doma bomo molili! — Dr. Šusteršič! Le še več takih shodov in vse res slovenske žene bodo s svojo rodbino vred sledile temu vzgledu!

Vrhnjske pivovarne zaloga v Spodnji Šiški. Poroča se nam: Vrhnjska pivovarna, ki v zadnjih letih ni imela nobenega posebnega zastopstva v Ljubljani, namerava sedaj stopiti v zvezo z g. Leopoldom Tomažičem v Spodnji Šiški v svrhu prepotrebne zaloge za Ljubljano, okolico in sosednje kraje. Iz narodno-gospodarskega stališča bi bil ta korak z ozirom na tujo konkurenco le pozdravljati. — Iz drugega vira pa se nam o tej akciji poroča: Dočim si tuja pivovarnaška podjetja z vso vsemno prizadevajo, pridobiti vse slovenske gostilničarje in odjemalce v naši slovenski deželi, spijo naše domače pivovarne še vedno spanje pravičnega. Pred vsemi drugimi bi imela Vrhnjska pivovarna ravno z ozirom na sedanje razmere najugodnejše polje za uspešno delo. Toda gotovi gospodje, ki imajo posredni vpliv pri tej slovenski pivovarni in ki bi morali biti hvaležni, da so dobili na mesto domačinov dober

kruh med Slovenci, se napram Slovincem ne kažejo nič kaj posebno hvaležne. Dočim se prizadevajo vplivni domačini, da si Vrhnjska pivovarna oskrbi z nji primerno zalogo v Ljubljani, oziroma v Spodnji Šiški, skušajo oni to akcijo v svojem nepoznanju naših razmer ovirati. Temu posrednemu vplivu nedomačinov je treba enkrat odločno na noge stopiti. — Ne gre se nam za to, komu poveri Vrhnjska pivovarna svojo zalogo in ali jo otvori v Ljubljani ali v Sp. Šiški, naglašamo pa, da je taka zaloga iz narodno-gospodarskega stališča potrebna. Sicer pa o tej zadevi nismo še zadnje besede izpregovorili.

Šišenski gerent pravi „Slovenec“. da še ni imenovan in sicer za to ne, „ker ni imel deželni odbor zaradi odsotnosti deželnega glavarja in dr. Lampepete dosedaj še nobene seje, v kateri bi bil predložil deželni vladi tozadevne predloge“. Mi pa odločno trdimo: Šišenski gerent je uradno določen, in če bi pl. Šuklje in še bolj plemeniti Lampe ravno v tem času ne prodajala svoje hinavščine v Krakovem, bi bil tudi že oficijelno imenovan. Vprašajte svojega prijatelja Črmeta, če ni res tako.

Ižanska krl, le bolj ponižno! Iz Sp. Šiške se nam poroča: Med nami živi neki mlad ižanec, kateremu so stari ljudje jako na poti. Posebno nad dosluženimi železničarji ima mladi ižanec svoje posebne vrste veselje. Po gostilnah jih pita z raznimi priimki nespodobnega značaja. Da se ne bo zopet reklo, da smo železničarji v Šiški tisti, ki iščejo med sosedi prepripi, smo te ižanske zbadarije po gostilnah dosedaj mirno prenašali. Ampak „svaka sila do vremena“. Ako dotični ižanec te prislovice noče praktično poskusiti in ne želi, da pride njegova fotografija iz zadnjega sprehoda od Rade do Kovača v „Jutro“, naj se poboljša in predno bo še katerega starega železničarja nabrullil, naj mu stopi pred oči svaroilo zapisana v naslovu tega rahlega opomina.

Nekaj o Hansu Pirkerju. Znani ljubljanski nemškutarski pleskar Hans Pirker je silno podjeten mož. Ni dovolj, da dela že tako domačim podjetnikom občutno škodo, skuša jih celo na brezvesten način oškodovati. Kolikor je nam znano, Hans Pirker ima koncesije za napravljanje napisov in vsled tega te obrti tudi ne sme izvrševati. Toda on se ne briga dosti za zakon, samo da pride do masnega zaslužka in odjeda domačim obrtnikom kruh. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, je napravil Hans Pirker tudi napis za gostilno „Pri panju“. Da bi pa prikrikl svoje nezakonito dejanje je napravil napis brez svojega podpisa. Vprašamo slavni mestni magistrat, če je Hansu Pirkerju dovoljena taka umazana konkurenca. Mislimo, da ne!

„Danicar“ vzor — sin. Zanimivo poročilo, kako surovo ravna neki hud klerikalec in „Danicar“ s svojo 70 let staro materjo, priobčimo radi pomanjkanja prostora jutri.

Ker nočemo delati nikomur krivice, izjavljamo po novih informacijah, da poštni urad na Miklošičevi cesti ne napravlja nikakih zaprek našim naročnikom pri izplačevanju naročnine, in da je bila neka položnica zavržena samo radi tega, ker ni bila po zakonu izpolnjena.

Hud gospodar pravijo, da je voznik V. K. na sv. Petra cesti. V sredo zvečer je prišel precej v rožicah domov. Ko je zagledal hlapca, ki se je ravnokar vrnil iz svojega posla s prevažanjem premoga domu, ga je začel zmerjati in ko tako plačilo hlapcu ni bilo po volji, ga je prevrnil preko voza, potem ga še premikastil. Za slovo je tepenega hlapca še brez plačila spodil iz službe. Gospodar se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

Telefonska in brzojavna poročila.

Odpovedana avdijenca.

Budimpešta, 4. maja. V političnih krogih vzbuja dejstvo, da cesar vkljub določenemu programu danes ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuena-Hedervarya ni sprejel v avdijenci, splošno začudenje. Volilni krogi naglašajo, da sklenjena brambna reforma vendar še ni tako gotova stvar, kakor se je domnevalo. Na drugi strani pa se zatrjuje, da je dvorni zdravnik cesarju prepovedal radi rahlega zdravja občevarje s političnimi osebami, ker bi se v slučaju kakih diferenc preveč vznemiril.

Ogrski trgovinski minister umrl.

Budimpešta, 4. maja. Danes popoldne ob 5. uri je po daljši bolezni umrl ogrski trgovinski minister Hieronymi.

Okroirranje poslovnega reda za državni zbor.

Dunaj, 4. maja. Vpliven klerikalni politik bivši poslanec Fuchs je na svojem shodu v Solnogradu povdarjal z ozirom na dejstvo, da pridejo v novo zbornico slovanski opozicijski poslanci, zlasti Čehi, lahko v pomnoženem številu, potrebo okroirranja poslovnega reda za državni zbor s § 14. Vladni krogi temu načrtu ne nasprotujejo in je skoro gotovo, da se bo prihodnji ministrski svet s tem načrtom bavil.

Potovanje kralja Petra.

Belgrad, 4. maja. Zadnja poročila nemških listov, da je angleška vlada odklonila obisk srbskega kralja Petra v Londonu, so popolnoma neresnična, ker se do danes med obema vladama tozadevno sploh še niso vršila pogajanja. Povdarja se pa, da vladajo med obema vladarskima hišama najboljše razmere in pride v kratkem do obiska.

Belgrad, 4. maja. Sedaj je ko-nečno določeno, da odpotuje srbski kralj Peter dne 20. t. m. v Pariz, ka-

mor dospe dne 22. t. m. Kralj ostane v Parizu 3 dni. Francoska vlada ga bo sprejela z vsemi kraljevskimi častmi.

Češke kandidature na Dunaju.

Dunaj, 4. maja. Češki centralni volilni komite na Dunaju je sklenil, postaviti v vseh dunajskih in nižje-avstrijskih volilnih okrajih češke števene kandidature. Imena kandidatov se bodo publicirala še tekom teh dni.

Rusko-nemški sporazum.

Petrograd, 4. maja. Vesti, da je rusko-nemški sporazum že dogotovljen, se ne potrjuje. Sicer je sedanja vlada, zlasti pa namestnik Sasanova, Keratov, pripravljen podpisati pogodbo, vendar pa je treba rešiti še nekaj formalnosti, ki še niso jasno stilizirane. V slučaju smrti sedanjega zunanjega ministra Sasanova pa bo moglo takoj priti do novih pogajanj.

Bolezen Sasanova.

Petrograd, 4. maja. Položaj Sasanova je postal danes naravnost obupen. Bolnik leži že ves dan v nezavesti. Njegova rodbina je ves dan zbrana ob postelji. Katastrofa se pričakuje v dveh dneh.

Mednarodni časnikarski kongres v Rimu.

Rim, 4. maja. Danes bi moral biti odprt mednarodni žurnalistični kongres v Rimu. Toda prva slavnostna seja je bila nenadoma preložena, ker je predsednik republikanske poslanec Barsilai izjavil, da ne more otvoriti kongresa, kateremu prisostvuje tudi italijanski kralj, ker bi moral najprej pozdraviti njega.

Situacija v Maroku.

Pariz, 4. maja. Situacija v Maroku je vedno bolj kritična. Nemški vladni krogi pripisujejo francoski akciji v Maroku veliko politično važnost. Francija hoče namreč z okupacijo Maroka pomnožiti svojo armado. Tudi Španija ni s francosko akcijo zadovoljna. Ona smatra namreč francoski korak prelomitev pogodbe med vevlastim v Algecirasu.

Izročitev Liebknechta sodišču.

Berlin, 4. maja. Nemška zbornica je danes z veliko večino odklonila predlog imunitetnega odseka, naj se znanega nemškega socialnega demokrata dr. Liebknechta izroči sodišču.

Rusija.

Kijev, 4. maja. Tukaj je bilo aretiranih 18 oseb, večinoma člani raznih strokovnih društev. Povod aretacije je razširjanje raznih prepovedanih listin.

Pri bikoborbi ponesrečili.

Pariz, 4. maja. Iz Toulona se poroča, da je bilo pri včerajšnji bikoborbi več bikoborcev nevarno ranjenih. Dva se borita z življenjem.

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

— Foscari se moti, je dejal. Benetke morajo ostati Benetke. Zgrajene zunaj Italije, samo nekako zasidrane ob vrodu našega sveta, naj ostanejo morsko mesto. Na morju se jim obeta slava; proti morju, ne pa proti kopnini, naj se tudi obračajo.

— Kako to, gospod? je vzkliknil Aretino. Lekcija visoke politike, ki pride iz vaših ust, mora biti ravnotako zanimiva, kakor balada iz mojega peresa, je dodal s tistim videzom navnega ponosa, pod katerim je običajno skrival svoja prava čuvstva.

— Ni visoke politike, je oporekal Roland, in ni nižje politike; samo to je, da se nahajajo na eni strani moške gospodstva, ki se trgajo med seboj za oblast, to je, za pravice, zatirati druge brez kazni in brez nevarnosti; na drugi pa množice, ki jih drže višji v nevednosti, in ki bodo žrtvovane v bitkah svojih samodržcev, dokler ne bodo razumele širokega in živega smisla besede, v kateri se začena in končava vse razvoj človeštva: svoboda.

— Svoboda! je ponovil Aretino. V njegovih besedah se je družilo začudenje s spoštovanjem.

— Benetke, je nadaljeval Roland, so Atene Italije; njihova usoda jih vodi v bodočnost umetnosti, poezije in vedne znanosti; Benetčani so narod lahkega in skeptičnega duha, a za svobodo so zmorni velikih reči. Atene so podlegle tisti dan, ko so hotele zaslužniti Grško. Benetke bodo zapadle poginu, kadar prenehajo biti mesto morja, umno, naklonjeno umetnostim in stremenje za takim načinom družbe, ob katerem bodo vsi državljani živeli isto življenje, posvečeno docela trgovini in umetnostim. Da, Benetke lahko dajo svetu velik vzgled. Lahko mu pokažejo, kako naj se narod reši trinogov, zavojevateljev, strupenih kač, ki se plazijo med visoko travo človeške omike, in nepotrebnih mesarjev, ki si pišejo svojo slavo s človeško krvjo. Kadar dopoveš kakemu narodu, da slava poedinca ni v gospodstvu nad njemu sličnimi,

nego v tem, da jim koristi, in da slava naroda ni v zaslužjevanju sosedov, nego v tem, da jim daje zgled srečnega in svobodnega življenja, takrat je dovršeno veliko in posvečeno delo. In takšne sanje sanjam jaz o Benetkah, mojster Aretino.

Vstal je in jel nemirno hoditi semtertja.

— Tisti dan, je dodal, ne bo več ječ, ker ne bo nihče imel povoda, storiti kaj zlega; nič več Sveta Desetorice, nič več inkvizicije, ker ne bo imela koga udariti; nič več samodržcev in trinogov, ker bodo narodi čuvali svobodo kakor najdragocenejšega izmed svojih zakladov; nič več nesrečnikov, obsojenih na smrt v temnicah pod zemljo; nič več duhovnikov, ki zapeljavajo ljudstvo v laž, ker bo edina vera, ki bo takrat še mogla — češčenje človeka v človeku, to je, negovanje, razumno negovanje njegove dobrote, njegovega srca in njegovega duha... Ah, ali ne razumete...

Naenkrat pa je umolknil, ves trepetajoč; nato je povzel hladno:

— Mojster Aretino, jaz sam hočem opraviti poslanstvo, ki je namenjeno vam do Ivana de Mediči. Vi se dotlej skrijte v svoji palači, in ko se vrnem, vam sporočim, kaj odgovarja Veliki Vrag beneškemu dožu Foscariju.

Ganjen in kakor oslepljen od reči, ki jih je slišal in slutil, se je Aretino globoko naklonil pred Rolandom. Zazdelo se mu je, da je spoznal vso skrivnost, in da jo je razumel.

Roland pa je z bridkim srcem mislil na to, da teh sanj, vzniklih v noči ječ in v žrelu trpljenja ne bo imel časa izvršiti — da je njegovo življenje posvečeno drugim sanjam, temnim in strašnim — sanjam o maščevanju!

Prepričan, da je odšel lahko gotov Aretinove pokorščine, je odšel ter se vrnil v tisto staro hišo ob pristanišču, kjer je svoje dni prebivala Juana, in kjer je umrla njegova mati!

Semkaj je zdaj prihajal, kadarkoli je čutil, da mu srce omahuje, da se mu srce greni, in da mu valovi bridkega obupa zalivajo možgane.

Nič se ni bilo izpremenilo v tistih dveh sobicah. Postelja, na kateri je umrla dogaresa Silvija, je bila še vedno tam. Nikdar ni nihče spal na njej. Na neki mizici je bilo v najlepšem redu razloženih tistih par siromašnih potrebščin, ki se jih je Silvija posluževala. Med njimi je bil zlasti preprost kozarec, iz katerega

je Roland pogostoma pil, misleč pri tem na ubogo starko, ki je umrla od mizli, da njega, sina, ni več med živimi.

Dospevši semkaj, je sedel, in ker je bil lačen in žejen, je pojedel grizljaj kruha ter pil požirek vode iz zgodovinskega kozarca.

Prišlo mu je na um, da bo kmalu čas, oditi na otok Olivolski; v vrečici ga je že čakala kupna cena, deset tisoč srebrnjakov v zlatu. Roland je bil sklenil, ostati čez noč v Dandolovi hiši. Z vročino nestrpnostjo je čakal te strašne preizkušnje. Zamrmral je:

— Bembo je kaznovan; Imperija je kaznovana; Foscari, Altieri in Dandolo bodo spoznali kmalu, kakšna roka bo padla nanje v trenutku, ko se imajo za najbolj silne in mogočne; toda ona!... O Leonora, zaradi tebe trpim najhujše! Ti si največ kriva, kajti nate sem bil zgradil vse svoje življenje, vso svojo vero!

In zopet je odvrnil od duha nujnost, da se odloči.

Kakor vedno, kadar je mislil na to, da hoče udariti Leonoro, mu je oslabelo srce in so ga moči zapustile; jeza ga je obšla proti sebi samemu, ko je videl, da je vzlic nezvestosti ljubezen vendarle še močnejša!

Želel je te noči, ki jo je imel preživeti v Leonorini hiši, obenem pa se je je bal.

Hotel je zajeti v njej novega semena za svoje sovraštvo, toda čutil je na tistem, da pojde iskat samo hrane za svojo ljubezen.

Po malem je napočil večer.

Okrog poldevete ure, ko je bila že popolna noč, se je ognil s širokim plaščem, vzle vrečico srebrnjakov ter se napotil po ulicah proti Olivolskemu otoku. Z veliko oblastjo nad seboj je stopil na vrt in krenil naravnost proti hiši, kjer je videl priličje razsvetljeno.

Stari Filipo je čakal v obednici, ki je bila Rolandu tako dobro znana.

Zagledavši svojega novega gospodarja, je starec vstal, pozdravil in dejal:

— Tu je pogodba, in tu so ključi.

— Tu pa je denar, je odgovoril Roland. Dajte, preštejte ga.

(Dolje)

Uspehi.

Pojasnili smo že enkrat na tem mestu naše stališče glede demonstracij in nun, govorili smo odkrito in nepristransko, tako da je bilo vsakemu jasno in se je javnost popolnoma strinjala z nami. Povedali smo, da demonstracije niso bile od nikogar naročene, da so jih povzročili klerikalci s svojimi sleparijami in da so se vršile v takih mejah dostojnosti, kakor bi ne bile mogoče pod istimi pogoji v nobenem drugem mestu.

„Slovenec“ pa je lagal še dalje, da so bile demonstracije naročene, da so bile nune napadene itd. Za našo odkrito in mirno besedo nas je nazval list „glasilo barab“, ljubljanske dame so mu smrkale, napredna mladina so smrkolini, fakini — sploh na eni sami strani je napisalo glasilo slovenske ljudske stranke pod naslovom „Po volitvah“ cele kupe samih priimkov na naše napredno občinstvo. Mi ga v tem nismo posnemali in niti odgovorili nismo na one podlosti, kajti v tem oziru se s klerikalnimi žurnalisti nečemo meriti. Kdor je čital, je vedel, pri čem je! Toda klerikalno glasilo je menda v isti številki pisalo:

„Mi pripoznavamo opravičenost svobodnomislečne stranke, ampak ustanovite drugo liberalno stranko, s to ni mogoče izhajati, ker je to stranka soderge.“

Tako so pisali klerikalci — zraven so pa sami psovali tako, da je to presegalo že vse meje. Enako so dajeli v Unionu zadoščenje klerikalnim ženam s tem, da so žalili napredno žensstvo.

Take stvari pišejo in počenjajo klerikalci zadnje čase. Toda to jim ni dovolj. Pisali smo že, kako so informirali o ljubljanskih dogodkih nemške časopise in so sramotili Ljubljano in njeno prebivalstvo pred celim svetom. Da bi imeli še lepše uspehe, so skušali spraviti med demonstracije tudi nadaljovodo, ki se je baje ono nedeljo peljal skozi Ljubljano. Tako so hoteli denuncirati Ljubljano na najvišjem mestu.

Kregar in Štefe, če se vozita v avtomobilu, menda takoj mislita, da sta „nadaljovoda“. Da bi pokazali, kako smo antidinastični, so poslali klerikalci v nemške liste poročilo, da je dr. Tavčar vodil septemberske dogodke.

To je laž, ki ji ni primere. S takimi psovki in lažmi se je vrglo klerikalno časopisje na Ljubljano, na napredno meščanstvo, na stranko in na liste in na vodilne osebe.

Toda ti uspehi bi bili majhni, ker pri nas vsi dobro poznamo klerikalne laži in sleparije, klerikalno časopisje, njegove psovke in denunciacije in jim nihče nič ne verjame.

Toda klerikalci so poklicali nemške liste na pomoč in ti so jim tudi radi ustreli. Nemci so namreč spoznali, da le s pomočjo klerikalcev — ki jim je narodnost pregrešna paganska stvar — morejo zasesti važna mesta v naši domovini. Sedaj jih veže na klerikalce globoka hvaležnost, ker so jim dali 7 mandatov v ljubljanskem mestnem svetu. Zato so seveda nemški časopisi radi ustreli klerikalni želji in so po njihovih informacijah sramotili Slovence in Ljubljano, posebno pa naše narodnjake, ker jim že od nekdaj niso bili po volji.

V tem važnem času se je tudi glasilo graških nemških nacionalcev „Grazer Tagblatt“, najhujših sovražnikov slovenstva, zvezalo s klerikalci in priobčuje njihove informacije. V zvezi s takimi prijatelji nadaljujejo klerikalci svoje delo in na ta način hočejo izbojevati zmago.

Včerajšnji graški „Tagblatt“ piše pod naslovom „slovensko liberalno

časopisje“ laži, ki same jasno povedo, od kod so doma. Članek očita naprednemu časopisju, da se poslužuje psov in osebnosti in da je padlo pod vsako dostojnost. Tako pišejo klerikalci v nemških listih o nas. Resnica pa je, da je zadnje čase klerikalno časopisje v psovkah doseglo rekord.

Kake uspehe si obljubujejo klerikalci od tega dela, je jasno. Hočejo proti nam nahujskati nemško in drugo časopisje, pridobiti s tem simpatije zase in tako v zvezi s tuji iti na boj proti slovenski napredni narodni stvari.

Ali se jim bo manever posrečil, je vprašanje. Gotovo pa je, da izdajstev še ni konec. Naša dolžnost je braniti slovensko dobro ime, ki ga sramote klerikalci in pri volitvah obračunati s stranko, ki izdaja svoj narod.

Pismo iz Srbije.

(Od našega stalnega dopisnika.)

Belgrad, 21./III./4./IV.

Vprašanje obiska kralja Petra se je rešilo ravnotako, kakor je poročal vaš dopisnik v svojem zadnjem pismu. Naši vodilni krogi so se pokazali na višini svojega položaja, ker niso hoteli razžaliti volje svojega naroda, kar mora biti v moderni in postavni državi glavno merilo za voditev splošne politike. Posebno pa mora igrati javno mišljenje vlogo v politiki kraljevine Srbije, ki ima rešiti veliko nalogo v svoji zunanji politiki. Kakor je namreč znano, je več kot polovica srbskih rojakov neosvojenih in razkosanih pod jarmom drugih sosednih držav. Če je imela srbska vlada namen poskusiti pred celo Evropo razpoloženje srbskega naroda v vprašanju nacionalnega združenja se lahko trdi, da se je je to popolnoma posrečilo. Ko si je namreč avstrijski zunanji minister Aehrenthal že mel roke zadovoljen, da se bo vsled obiska srbskega kralja pri avstrijskem cesarju opravičila vsa njega barbarska politika proti srbskemu narodu, je kakor bomba prišla na zahtevo iz Belgrada odgoditev obiska kralja Petra pri cesarju na nedoločen čas. Srbska vlada se je naslanjala na ogorčenje svojega naroda proti temu obisku. Ogorčenje pa je popolnoma naravno, že se vzame v ožir, da bi bil kralja Petra spremljal belgrajski avstrijski poslanik grof Forgach, ki je na podlagi glasovitih lažljivih dokumentov obtožil celi srbski narod kot „veleizdajalski“ in privedel pod večala v znani procesih najboljše sinove in narodne srbsko-hrvaške borilce. Na Dunaju pa bi se za časa obiska cinično smejal na fotelju zunanjega ministra Aehrenthal, oni mož, o katerem se je izrazil prof. Masaryku sam grof Forgach, da on ni niti polovico storil proti srbskemu narodu od onega, kar mu je ukazal zunanji minister Aehrenthal. In zato ni čudno, da je srbski narod dostojno in moško demonstriral proti potovanju svojega kralja v Avstrijo, dokler vodita njeno balkansko politiko še ta dva zakleta neprijatelja srbskega naroda in celega slovenstva? Ta demonstracija je dosegla svoj popoln uspeh: obisk kralja je bil pod tem pritiskom odgojen na nedoločen čas. Ne glede na to, koliko se bodo razmere v tem nedoločenem času izpremenile, se že danes trdi s sigurnostjo, da srbski kralj sploh ne obišče dunajskega dvora, dokler bo sosednja monarhija trpela na dosedanjih položajih zaklete sovražnike srbskega naroda Aehrenthala in Forgacha, za Forgacha sicer pravijo, da mu je že odklenalo, vendar je še vedno v Belgradu. S to afero se je pa še nekaj drugega doseglo z naše strani: Celi svet, posebno

Evropa, je bila opozorjena, da obstoji srbsko vprašanje, ki čaka dneva svoje rešitve. Na to rešitev se pripravljajo srbski narod. Naj zna zanj tudi Evropa. Z evropskega stališča je srbska vlada rez izgrala avstrijsko. S tem je započela splošno blamažo avstrijske diplomacije v balkanski politiki, posebno pa v politiki Avstrije proti Srbiji.

Po velikonočnih počitnicah so se nadaljevale seje naše skupščine. Ker pa za sedaj ni tako važnih predmetov na dnevnem redu, vam bom poročal nekaj o naši budgetni debati, ki je bila na koncu zadnjega skupščinskega zasedanja. Obči vtis budgetne debate je bil, da je vlada današnjega koalicijskega demokratsko-radikalnega kabineta trdnješa kakor kedaj prej. Njenega položaja ni omajala niti afera obiska kralja Petra v Budimpešti, nego ravno nasprotno. To dejstvo nam jamči, da ta vlada ostane, dokler popolnoma ne izvrši svojega programa. Celotno govorniki iz opozicije, ki je takrat tako slaba, so bili v svoji kritiki vladne politike blagi in zmerni. V zadnjih 8 letih, ko so nastale v Srbiji nove razmere v državnem in splošnem življenju, ni bila opozicija nikdar tako tolerantna napram vladi, kar je zelo dobro znamenje.

Največ zanimanja je vzbudil ministrski predsednik Nikola Pašić, ko je odgovarjal na kritiko vladne zunanje politike. Osnovni princip zunanje politike vlade bo „Balkan balkanski narodom“. Minister je dostavil temu staremu principu svoje lastno razlaganje povdarjajoč, da se mora ta princip presojati bolj s stališča narodnosti kakor države. Odnosaji Srbije z balkanskimi državami so prijateljski in dobri ravnotako kakor z ostalimi sosednimi državami in velemočmi. Srbija se je osvobodila nekdanje „sijajne osamljenosti“, kakor so nekdanj radostno povdarjali njeni notranji in zunanji sovražniki. Pametna notranja politika s pomočjo dobrih in modernih zakonov na finančno-gospodarskem in upravnem polju je dovela do popolne notranje centralizacije, ki je najboljša garancija našega stalnega finančno-ekonomskega napredovanja. Srbija ima sedaj za svoje proizvode odprta vrata na vse strani. Posebno kmetski sloji, ki tvorijo 84% celega prebivalstva so občutili koristno novo dobo v Srbiji, ker raste cena proizvodov vsaki dan. Meso pri nas ni nikoli bilo po 1-20 K, kakor sedaj. Za to napreduje narod, a napreduje tudi država.

Pod vtisom te deklaracije ministrskega predsednika, ki bazira na popolni resnici, je bil sprejet budget v generalni debati z ogromno večino, dasi je letos večji kakor kedaj.

Ne le skupščina, ampak tudi naši časopisi z malo izjemo so sprejeli to deklaracijo vlade in budget z odobravanjem. V tem leži garancija, da današnja vlada izpolni svojo obljubo, ki bi se dala formulirati v stavku: delo na vsestranskem razvoju, prepodu in pripravljanju Srbije za odločne čase.

J. M.

Iz slovenskih krajev.

Iz Postojne. Št. 17. „Slovenskega doma“ je prinesla dopis iz Postojne, kateri nas je opozoril, da je uprava postojnske jame v slabih rokah. O gospodarstvu te uprave nam bode prilika govoriti pozneje. Za danes naj le omenimo, da ima uprava jame g. Perkota. On je absoluten vladar jame, še celo g. glavar, ki je predsednik jamske komisije, se mu ne upa na prste stopiti, ker ima za zaščitnika dr.

Villnerja v poljedelskem ministertvu. Tako je pred kratkim napravil v jami nepotrební buffet, s katerim bode jama imela le deficit. Dalje je bilo pred kratkim razpisano mesto jamske blagajničarke. To mesto se je oddalo popolnoma tuji osebi, na predlog g. Perkota seveda, dasiravno je bilo v Postojni na razpolago par sposobnih prosilk. Mi menimo, da bi bilo pravično, da se domači kruh reže domačinom, ako je le mogoče, toda g. Perko je imel že spisan dekret za sedanjost proslilo v žepu, predno so domačinke za to mesto prošile. — Tako prakticira ta mož slabega spomina vedno. Tudi v obrt se meša ter hoče še ta pičli dohodek, ki so ga imeli nekateri domačini od prodaje razglednic odjesti. Zahteva namreč naj jama dobi koncesijo za prodajo razglednic, dasiravno ima to g. tiskarinar Šeber. S tem seveda hoče oškodovati zopet obrtnike, ki že itak komaj dihaajo pod bremenom davkov in obč. doklad. S takim gospodarstvom ni čuda, da ne pride jama dalje ter izkazuje leto za letom po 12.000 K primanjkljaja.

Iz St. Jurja ob južni železnici. Delati nemir in zmešnjave je najsvetejše sredstvo do zmage. To je geslo, s katerim hoče zasesti poslanski stolec g. Robleka učitelj miru in bogoslovni doktor Korošec. G. Korošec je pričel svoje razdiralno delo popolnoma po maniri svojih kranjskih bratcev. Vse, kar je napredno, mu je na poti. Najhujši trn v peti pa mu je mlekarja v St. Jurju ob juž. žel., katero so ustanovili naprednjaki in naravnost imenitno uspeva. Dr. Korošec se je na shodu svojih izvoljenih v St. Jurju povselp do gorostastne laži, da ima šentjurska mlekarja radi slabega gospodarstva nad 30.000 kron dolga. Toda mož ni imel sreče. Iz vrst zbovalcev se je ogasil k besedi tudi neki naprednjak, ki je orisal kmetom veliki pomen šentjurske mlekarne za male posestnike. Gospodarstvo mlekarne je naravnost vzorno, obresti se redno plačujejo, mesečni računi pa izkazujejo lep čisti dobiček. Mlekarja uživa med člani veliko zanimanje. L. 1910. se je izplačalo med člane 24416 K 69 v za mleko, letos od januarja do konca aprila pa že 8790 K 92 v. Dr. Korošec naj si zapomni, da si na tak način ne bo pridobil volilcev zase. Nam je namreč dobro znano, da je dr. Korošec že nešteto izdal kmečke interese v državnem zboru. Tudi v štajerskem deželnem zboru je radi obstrukcije slovenskih klerikalcev ostalo nerešenih nešteto kmetijskih vprašanj. Štajerski Slovenci smo radi tega tako na gospodarskem kakor na narodnem polju silno nazadovali. Hmeljarji: Dobro vam bo še v spominu dr. Koroščeva hmeljarska provenienčna postava, ki vas je hudo zadela in se je le na prizadevanje dičnega poslanca g. Robleka spremenila v vašo korist. Čas je, da sedaj obračunate z dr. Korošcem in oddaste 13. junija svoje glasove svojemu stanovskemu tovarišu g. Franu Robleku.

DNEVNE VESTI.

Zakaj ni Kregar tožil? Nek strojevodja je vprašal Kregarja zakaj ni „Jutra“ tožil radi znanih obdolžitev o znanih manipulacijah z glasovnicami in drugimi spisi povodom zadnjih volitev v trgovsko-obrtno zbornico. Kregar je odgovoril, da za to ne, ker bi „Jutra“ pravdo izgubilo in ker ne bi moglo plačati stroškov, bi jih moral plačati oni! Ta izgovor je pač zelo slab, sicer pa naj pove Kregar, zakaj „Slov. Narod“ ni tožil? Ali „Slov. Narod“ tudi ne bi mogel plačati stroš-

kov? Takih izgovorov pač nihče ne bo smatral za resne.

Štefe — zastopnik slovenskih časnkarjev! V Krakovu je pozdravil Poljake „v imenu slovenskih časnkarjev“ Slovencev urednik Štefe. Kdo ga je pooblastil v to? Slovenski časnkarji imajo svoje stanovsko društvo (Društvo slov. časnkarjev) in kolikor nam je znano, ni g. Štefe član tega društva in potemtakem ni mogel pozdraviti Poljakov drugače kot v imenu svojih tovarišev iz „Slovenčevega“ uredništva. Zakaj si mož prisvaja pravico pozdravljati koga v imenu slovenskih časnkarjev, ki so po svoji večini antiklerikalni?

Zakaj ni šel dr. Šušteršič v Krakov? Mnogim se zdi čudno zakaj ni šel voditelj naših klerikalcev dr. Šušteršič na poljsko-jugoslovansko-klerikalni shod v Krakov in je poslal tam rajše Kregarja in Štefa. Odgovor na to uganko je prav lahak: Dr. Šušteršič se ni hotel zameriti Čehom inako mu bodo ti morda kdaj očitali krakovski shod, se bo vedno lahko izgovoril s tem, da njega tam ni bilo in tako ubije z enim udarcem dve muhi: s klerikalnimi Poljaki pripravlja zvezo, naprednim Čehom se pa ne zameri.

Velikonočna spoved klerikalnega grešnika. Iz Kamnika nam poročajo: Znani France Borc iz Šmarce se je veliki teden, kakor je to sploh navada dobrih kristjanov pripravil na spoved in obujal kes. Posebno ga je pekla znana v našem listu popisana kazenska zadeva radi krivega pričevanja. Pri tem imel je pa to smolo, da je svoja skesana preišljevanja spravil na papir, katerega je poslal Janezu Jermanu, da bi mu podelil odvezo. Ker se pa ta ni smatral pravilicnega mu podeljati odvezo in pokoro, je pismo odstopil okrajnemu glavarstvu v Kamniku, ki pa je občinskemu tajniku. Zvestemu klerikalnemu somišljeniku Francetu Borcu podelilo 2. maja 1911 odvezo v obliki obsodbe in naložilo za pokoro 24 ur zapora. Domu grede ga je pa baje zopet težila vest, da si jo je moral zopet o-lajšati, za kar ga bržkone čaka zopet „odveza“ pokora.

Turinska vrsta je včeraj nastopila v Narodnem Domu. K nastopu se je zbralo mnogo našega občinstva, dasi bi ga bilo lahko še več. Šest najboljših moči posljemo v Turin: Fuchs, Pristov, Vidmar, Smole, Kovacik, Simončič. Načeljuje dr. Murnik. Ne more se reči, kateri iz teh je najboljši, kar smo videli včeraj, nas opravičuje nadi, da se naša vrsta ne vrne brez uspeha. Občinstvo je krasnim vajam, ki so se izvajale s čudovito popolnostjo navdušeno ploskalo. Gospodnice so na koncu obsipale Sokole s cvetjem.

Koncert „Glasbene Matice“. V zadnjih letih pojavlja se med Slovenci vedno več resničnih talentov. Med te spada tudi g. Anton Trost, ki je za časa svojih gimnazijskih studij se z odličnimi uspehi šolal na šoli „Glasbene Matice“ v Ljubljani in v Matičnih koncertih in produkcijah že večkrat dokazal javnosti resno, lepo napredovanje. Po dovršeni šoli v „Glasbeni Matice“ podal se je na c. kr. akademijo na Dunaj da dovrši svojo glasbeno izobrazbo in se decela glasbi kot strokovnjak posveti. — Dve leti je gojenec akademije in z dovoljenjem vodstva bo v koncertu „Glasbene Matice“ v sredo 10. maja solistično nastopil. Igral bo jako efektne in lepe skladbe — Beethovnov 3. klavirski koncert, ki zahteva pravega umetnika v tolmačenju Beethovnovih idej in primerno visoko tehnično izobrazbo, ter Mendelssohnovo romantično klavirsko skladbo: „Svatbena koračnica in raj vil“ iz „Sen poletne noči“. Poleg izvajanja slovenskih izvirnih skladb

MALI LISTEK.

Koncert „Glasbene Matice“.

Kakor smo v zadnji notici, nanašajoči se na koncert „Glasbene Matice“ povdarjali, da se med Slovenci pojavlja vedno več reproduktivnih umetnikov, tako še z večjim veseljem lahko povdarjamo, da se je v zadnjih letih število produktivnih glasbenih umetnikov pri Slovencih pomnožilo in da imamo sedaj že veliko koncertnega izvajanja vrednih, izvirnih slovenskih skladb. Dočim smo v prejšnjih desetletjih s strožjim merilom mogli sestaviti komaj par koncertnih vsporedov, smo sedaj skoro v zadregi, katero delo bi prej izvajali. — Veliko so k temu pripomogli koncerti „Glasbene Matice“ v zadnjih 20 letih, ko so se izvajala poleg domačih dobrih del tudi svetovna glasbena dela. — Skladatelji kakor tudi koncertno občinstvo so se na teh klasičnih in modernih delih izobraževali in zanimivo je, kako se je po več kot desetletnem koncertnem delovanju začela dvigati kompozicija domačih skladateljev na vedno višjo stopnjo in pojavila so se polagoma nekatera dela domačih skladateljev, ki se približujejo vedno viš-

jim idealom umetnosti. — Omenjamo imena: Jenko, Ipavec od starejših in od mlajših Lajovic, Krek, Adamič in drugi. — Poleg a capella zborov, v katerih so doslej slovenski skladatelji pokazali največjo moč, še pojavljajo tudi koncertna dela s težjim tehničnim aparatom s solisti, velikim zborom in orkestrom. Omenjamo tu samo Lajovicovo „Gozdna samota“, njegova simfonična dela, Foersterjeve „Turki na Slevici“, lansko leto Sattnerjevo „Jeftejeva prisega“ in letos Parmovo balado „Povodni mož“.

Skladatelj Parma se je začel že pred 5. leti baviti z mislijo, kako bi uglasbil prekrasno Prešernovo balado o „Povodnem možu“. Več let je nosil idejo, kako bi mogel ustvariti delo, ki bi v glasbenem smislu moglo izražati vso klasično poezijo Prešernove pesnitve. Čim bolj se je vglabljal v snov balade, tembolj so se mu odgrinjale scene in čustvena vsebina krasne balade. — Delo je zloženo za mešan zbor, 2 solista in orkester. Pripovedovalni del je prevzel zbor, ulogo „Uršike“ sopran, ulogo „Povodnega moža“ tenor in scenično vsebino združeno s čustvovanjem oseb in izražanjem ideje — orkester. Skladatelj se dolgo časa ni mogel odločiti, katere mu glasu naj poveri ulogo „Povodnega moža“. Navadno se misli, da bi bilo primerno poveriti to ulogo basistu, ampak Prešeren ga slika kot za-

lega mladeniča, junaka, ki „enacca pod solncem mu ni korenjaka“, in ki se vanj zaljubljuje vsa dekleta

„želi si plesati z njim deklica vsaka, omrežiti ga Urška lepa želi“.

Skladatelj se je že iz teh razlogov odločil poveriti ulogo „Povodnega moža“ tenoristu. Delo je organična celota, ki mu je podstava glavni motiv „Povodnega moža“. Uvod prične s tem glavnim motivom, nastopi prvič v milem izrazu, ki stopnjuje v silnejši izraz in postane dramatičen. Ta motiv igra v celem delu veliko ulogo. Vselej nastopi, kadar je govor o „Povodnem možu“. Posebno izrazovito, naravnost z demoničnim izrazom se pojavlja ob viharju, ki ga povzroči povodni mož.

Ta je zaplesal z Urško namreč tako divje, da so vsi navzoči „vztrmeli“ in godci prenehali „igrati“, ker so od čudeža godcem roke zastale. — Prvi motiv izraža demoničnost povodnega moža, drugi pa slika sceno neprestanega plesanja njegovega ob Ljubljani, gubeč se v daljino v povodno kraljestvo, iz katerega se sliši piskanje na trstno piščal. Že v uvodu si stojita nasproti dramatičen izraz glasbe v poznavnih, trompetah in rogovih, ter plesni motiv v lesnih instrumentih. Ta se v zmanjšanih motivnih oblikah izgublja v daljavi.

Ko je orkestralni uvod v glavnem

skiciral vsebino balade, prične zbor s prijaznim pripovedovanjem iste. Povdarjati je, da se skladatelj namenoma poslužuje takih melodičnih oblik, ki so po duhu zložene v narodnem slogu. Omenjamo melodičnih postopov na nekaterih mestih besedila n. pr. 1. „Ko najbolj iz zvezd je danica svetla“, 2. „Mnogtere device, mnogtere ženice“, 3. „Ker Urški srce se je ljubega vdalo...“, 4. „Kar slišalo moških okrog je slovet, skušala jih v mreže razpete je vjet...“, 5. „Bila je kraljica njih Urška brhka...“, 6. „Jih dokaj jo prosi...“, 7. „Že solnce zahaja, se mrak približuje...“, 8. „Že sedem odbila je ura in čez...“, 9. „Želi si plesati z njim deklica vsaka...“, 10. Posnetek kmečkega plesa v štirih taktih.

Dočim zbor pripoveduje, izraža orkester v raznih instrumentih, posebno v flavti, gizdavost in kokežnost lepe Urške.

Visoko stoječo danico na nebu izražajo prve violine in silnih višinah in se vsa glasba, specijelno nagajivost Urške, naravnost imenitno prilaga besedilu pesnitve. Takisto je spremnjanje takta utemeljeno že v besedilu.

Zelo vznesen je v svojem izrazu stavek „že solnce zahaja, se mrak približuje“ ter vzbuja bitje ure sedem, med petjem istega, prelepo ubranost.

Ko pripovedujejo basi, kako se „Urška ozira in plesavca si zbira,

zagleda pri mizi rumeni junaka“, je glasba bolj temno demoničnega izraza, ker se v nekaterih momentih kaže povodni mož kot zel duh. Po besedah „junak“, „korenjak“ se v silni moči in grozi zatrobi z demoničnim izrazom motiv povodnega moža. Želja deklic po plesu pa je ljubko izražena v počasnem valčkovem tempu.

Nastopi povodni mož. Galanten plesalec je, vrl kavalir. V jako prikupnih, melodičnih spvih nagovarja Urško na ples. Po dovršenem njegovem izgovoru izraža orkester v godalnih milino in ljubezen njegovo do Urške ter ljubko smehljanje in zapeljivo dobrikanje Urške povodnemu možu nasproti. Mogočen motiv povodnega moža zadoni, ko se dogovorita na ples, kot nekako zmagoslavje, enakar se takoj prične ples. Le-ta je ena najsrečnejših invencij skladbe. Zasuce-ta se v silnem diru, ki ga označuje glasba izvrstvo, drveč neprestano na prej. Godci igrajo na ples! Izvrstna je ta godba. Neprestano stopnjujejo basi dva postopa v smislu jugoslovanskega kola, protimotivi pa slikajo ples v daljavi. Sunki trobent izražajo vmes strah, ki prešine vse navzoče ob pogledu na to plesno podivjanost. Tako divji in grozen postane ta ples, da po 32 taktne spremljanju zastanejo godcem roke. V grozovitem močnem sunku hipoma prestane plesna godba in prične se v glasbi izraz strahu in

je pač dolžnost „Glasb. Matice“, da izjavi Slovincem tudi klasično svetovno glasbo in s tem izobrazuje občinstvo in dviga razumevanje za pravo umetnost. — V tem smislu je nastop gospoda Antona Trosta — tembolj, ker je domačin — iskreno pozdraviti. Vstopnice za koncert se dobivajo pri gos. ej Češarkovi v Šelenburgovi ulici.

Afera Gagerc — Pesek. Ugledno redakcijo prav uljudno prosim, naj izvoli objaviti glede na notico, objavljeno pod gornjim naslovom v številki 421. v „Jutru“ dne 30. aprila po § 19 in v smislu tiskovnega zakona sledeči popravek: Ni res, da bi bilo potom civilne pravde, ki je že končana, sodnijski dognano, da g. Gaberc nima nikake pravice do „Ilustrovanega Tednika“, res pa je, da je bila prva tožba kot ugotovljena iz formalnih ozirov zavrnjena in to iz razlogov, da je meni odprta pot, vložiti proti g. Pesku dajatveno tožbo, to je tožbo za izpolnitev pogodbe. Ni res, da je razprava dogajala, da je g. Pesek upravičeno ravnal, da je g. Gaberca odpustil in da so njegove (Gaberčeve) zahteve neopracovane, res pa je, da se razprava še ni niti vršila, da pa to lahko jaz povzročim vsak čas. Ni res, da sem hotel vprijeti intrige, kakor svoj čas pri „Jutru“, res pa je, da nisem hotel uprizoriti nikakih intrig. — Maribor, 2. maja 1911.

Vinko Gaberc.

Ljubljanska kreditna banka naznanja, da izplačuje vloge hranilnih knjižic „Glavne posojilnice“ do zneska K 300 — le še do 12. maja t. l. ker se s tem dnevom zaključijo sodnijsko prilaževanje. Opozorjamo torej vse one posestnike takih hranilnih knjižic „Glavne posojilnice“ ki tega do sedaj še niso storili, da pravočasno dvignejo hranilno vlogo.

Za Ciril Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili sledeči p. n. gg. 902. Pet Cirilmetodarjev v Krškem (plačali 100 K); 903. Neime-novan iz Škofje Loke (plačal 200 K).

Prejeli smo zbirko 12 K za C. M. družbo s pripombo: Ko se je naša zlata duša Tone Zorko poslavljaj v gostilni pri Petru v Kamniku od fantovskega stanu, je večja družba, med njimi tudi bela vrana duhovskega stanu, zložila 12 K — kot dar domu na altar. Hvala lepa.

„Branibor“. Ustanovnino v znesku 100 K je poslal g. prof. Rajko Perušek. Iskrena hvala.

Pevsko in bralno društvo „Triglav“ v Radovljici vprijeti v nedeljo 7. maja v reslavraciji gosp. Rud. Kunstlja Fr. Govekarjevo narodno igro s petjem v petih dejanjih „Deseti brat“. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži prve vrste K 1-60, sedeži II. vrste K 1-20, sedeži III. vrste K 1, stojišča 60 vin.

Kinematograf „Ideal“. Popoldanski spored, (mladinska predstava) ob soboto 6. do ponedeljka 8. maja: Volčjeglaska. (Komično). Vožnja na japonski reki. (Naravni posnetek v barvah). Lov na mlade severne medvede v polarnih krajih. (Velezanimiv naravni posnetek). Čudni balzam. (Iz življenja). Spomini srca. (Jako zanimiv pouk). Bor je ganjen. (Komično). Večerni spored ob 7., 8. in 9. uri samo za odrasle. Igra se senzacionalnejša drama, kar se jih je kdaj igralo: Vroča kri. Igra traja 50 minut.

trepetanja. Motiv povodnega moža pa pove, da je Urška plesala z zlim duhom — povodnim možem.

„Ko niso trobente glasova več dale“, se ujezi povodni mož, zacepta z nogama in pokliče vihar, da mu gode dalje k divjemu plesu.

Takoj završi veter, zabliška se na nebu, v daljavi zagrmí. — Orkester in zbor izražata močno ta vihar, ki ga je povzročil zel duh — povodni mož. Vihar v naravi je izražen na silen način. Med neprestanim bliskanjem, med katerim done motiv povodnega moža, vpitjem obupane množice, volim grmenjem, treskanjem, s kratka med strašnim viharjem pa pleše povodni mož z Urško neprestano dalje. Med slikanjem tega groznega viharja pa godejo nekateri instrumenti v orkestru neprestano prvotni plesni motiv in to v silnih disonancah in demoničnem izrazu. Konec viharja napravi še enkratni z vsi močjo v orkestru enoglasno izvedeni divji motiv povodnega moža.

Vnovič prestana glasba za hip in zbor izraža čustvovanje z nesrečno Urško. Še enkrat se oglasi povodni mož, vabeč Urško, da nadaljuje ples. Godba nadaljuje v prejšnjem smislu ples, vmes pa se slišijo vzkliki množice.

Pa še enkrat se dvigne godba v silen izraz. Povodni mož priganja k še urnejšemu plesu, zbor pa kliče: „Urška, tebi gorje!“

Milo prosi Urška povodnega moža, naj malo postane. Zaman! On jo le priganja in vabi s seboj, dokler ne izgine v valovih Ljubljanske. — Zbor pripoveduje sočustveno konec balade:

„Vrtinec so vidli čolnarji dereč, al' Urške videl nobeden ni več.“

Nogometne tekme v Ljubljani.

Poročali smo včeraj, da bo v nedeljo v Ljubljani nogometna tekma med tržaškim in ljubljanskim moštvo. Ker se bo ljubljansko občinstvo gotovo za tekmo zanimalo in ker je igra zanimiva šele za onega, ki jo razume, popišemo tu

bistvo igre

V igri nastopi dveje nasprotnih si moštev. Vsako moštvo obstoji iz 11 mož. Igra se igra s prožno nožno žogo, ki se je noben igralec ne sme z roko dotakniti. Na vsaki strani polja se nahaja branka; gre se zato, da eno moštvo drugemu spravi žogo v branko, kar se imenuje „gol“ (goal). Čim večkrat eno moštvo drugemu vrže žogo v branko, tem večja je zmaga. Končni uspeh se označi s številom golov. Ako n. pr. da društvo A društvu B 8 golov, t. j. da spravi žogo osemkrat v nasprotno branko, društvo B pa da društvu A le 5 golov, to je, da spravi petkrat žogo v branko društva A, potem se pravi, da je zmagovalo društvo A nad društvom B 8:5. Igra traja navadno dve uri, med katerimi je četrta ure premora, da se igralci nekoliko oddahnejo. Igro vodi sodnik, ki pazi, da se vrši po pravilih in da „boj“ ni prehud.

Nogometna igra zahteva mnogo izurjenosti in urnosti. Zdravniki in vzgojitelji jo mladini zelo priporočajo in je uvedena danes v vseh državah tudi v šole, ker se je izkazala kot zdrava in zanimiva igra.

Igralec mora biti učen v teklu, imeti pa mora tudi izurjenost v suvanju in odbijanju žoge. V začetku igre nastopijo igralci na vsaki strani tako, da jih je pet spredaj (forivard) prednja straža ali napadalci, za njimi pridejo trije kalvi, srednji igralci, potem prideta dva odbijalca, branitelja branke (backi, beki) in v branki stoji branekar (golman), ki lovi žogo v skrajnem slučaju, ako je nasprotnik prebil vse vrste. Edini branekar sme loviti žogo z roko, drugi igrajo samo z nogami, z glavo in sploh s celim telesom. — Vsako moštvo mora paziti, da si med seboj žogo podaja igralec igralcu, ker le tako je mogoč uspeh. Seveda pride tuintam do scen, ki gledalca spravijo v največjo napetost, kakor je to pri dirkah in pri tekmah sploh. Naše moštvo je sicer še mlado, vendar se obeta zanimiva tekma, ki ji bodo kmalu sledile druge. Tokrat je dostop prost.

„Če teče kri, iz nosa teče...“

V Ljubljani je nabor in po ulicah vriskajo in pojejo „mladi vojaki“. Pa ko bi samo vriskali in peli, ne bi bilo še nič hudega: naj pojejo in vriskajo — čez par mesecev, ko bodo „vojaki“ zares,“ bodo v kasarnah tarnali in vzdihovali po zlati prostosti. Ali „mladi vojaki“ se tudi napijejo, vino jih razgreje in potem se zna zgoditi, da se tudi stepejo med sabo, kar bi lahko izostalo. Sicer pa je sreča v tem, da vsi taki „boji“ ostanejo navadno brez hujših posledic, k večjemu, ako se kakemu „mlademu vojaku“ — poci di kri iz nosa.

Tak boj, ki je privabil mnogo gledalcev in še več gledalk, se je vršil včeraj popoldne okoli pol 3. ure v Spodnji Šiški na glavni cesti, pred podružnico „Jutra“. Dva „mlada vojaka“, oba precej „trda“, sta si skočila v lase in sta hotela kar na cesti pokazati, da sta že dosti močna za prava vojaka.

In tekla je kri — iz nosov, seveda — ker fanta sta se metala po tleh, ženske okoli so pa kričale in ko je najkorajnejša med njimi prišla pomagat onemu, ki je bil oni hip ravno na tleh, je pustil oni, ki je bil na vrhu, onega ki je ležal pod njim ter stekel za žensko, ki se je pa pravočasno skrila, ali s tem je bil boj končan. Prišla sta dva orožnika, ki sta oba „mlada vojaka“ zaslišala in ko sta videla, da teče kri samo iz nosov, sta odšla dalje.

Radovedneži so ostali pa še skupaj in so debatirali o „dogodku“. Nek fant je modroval tako-le: „Kar je res, je pa res! To nikakor ni prav, da se fantje iz ene vasi med seboj pretepajo. Jaz tega nikakor ne odobravam, ker to na noben način ni prav!“

„E, kaj boš, saj si ti ravno tak,“ mu reče drugi fant, v pogovor se vmešajo še drugi ljudje in debate nikakor noče biti konec — „mlada vojaka“ si pa vsak za drugim vogalom brišeta krvava nosova — — —

Listnica uredništva.

Gosp. X v Kranju. Dopisov iz Kranja o gledališki predstavi, o koncertu „Citallnice“ itd. nismo prejeli iz dijaških krogov.

Lastnik in glavni urednik Milan Plut.

Odgovorni urednik dr. Ivan Lah.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Podružnica „Jutra“

za Sp. Šiško in okolico

(v Sp. Šiški, Celovška cesta št. 77, v hiši g. Tomažiča) telefon št. 177, sprejema poročila za uredniški del lista, oglase, naročnino itd. Uradne ure od 8.—12. in od 2.—6.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pis-menim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v zzzmkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Hiša s tremi stanovanji, lepim vrtom je naprodaj v ljubljanskem predmestju. Naslov pove upravništvo „Jutra“. 88/4—1

Šivalni stroj (Singer) se prodaja za 45 K. Emonska cesta št. 2. I. nadstropje levo in čevlarski stroj (Cilinder) za 65 K na Sv. Petra nasipu št. 3. 255/2—1

Dva krojaška pomočnika za veliko fino delo, se takoj sprejmeta pri Cassermannu. 97/8—1

Lesene stropce 4 m dolge, dobro ohranjene prodaja A. Ravnikar, čevljar, Sodna ulica 4. 261/1—1

Spretno šivilje se takoj sprejmejo. Kje, pove upravništvo „Jutra“. 110 3—1

Hiša v Ljubljani z vrtom in njivo se prodaja za K 13 000. Proda se tudi stavbena parcela kvad. meter po K 3.50 vin. Vprašanje pod „Kupčija“ na upravo „Jutra“. 104/2—1

Jako dober planin in hrateg glasovir se ceno prodaja na vogalu Sv. Petra ceste vhod Radekega cesta 2 I. nad. 263

Gostilna s koncesijo se odda s 1. avgustom t. l. v najem v Vegovi ulici 10 264

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlažje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Fran Paušner,

krojač v Ljubljani pri „Novem svetu“ javlja slavnemu občinstvu, da sprejema stare moške obleke v popravilo ter izvršuje iz starih oblek nove za otroke po najnižjih cenah.

Tovarna kemičnih izdelkov

Golob & Ko., Ljubljana-Vič

prilporoča

svoje izdelke „Ilirija“ in „Praxin“ kremo, dalje Ciril in Metodovo vazelino in čistilo za kovine, Ilirija parketno voščilo in kolomaz garantirano prost vseh obtežljivih snovi, narejen po belgijskem načinu — Zahtevajte odločno v vseh trgovinah te domače izdelke.

Jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami je

„Ilustrovani tednik“

ki izhaja vsak petek ter stane četrtletno 1 K 1-80.

Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem!

Naslov: Ilustrovani Tednik, Ljubljana.

Kupujte „JUTRO“.

Izvod samo 4 vinarje.

Veliki hlevi

kolnice, prostor za seno, kuhinja in soba,

pripravno tudi za prodajo premoga in drv, se odda v najem za avgustov termin. Vprašati je pri lastnici Alojziji Lassnik, Wolfova ulica.

Lepa inteligentna, 18 let stara

gospodična

s 40.000 K premoženja v gotovini, se želi seznaniti z dobro situiranim gospodom, ki ima stalno službo ali kako dobro idočo trgovino.

Le resne ponudbe s sliko, ki se vrne, do 14. maja pod „Sava“, poste restante, Ljubljana. Tajnost zamčena.

Restavracija

in

Laška kuhinja

Šelenburgova ulica 7 nasproti glavne pošte. P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino

„Brioni“.

Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).

Ugodna prilika

za nakup hiše s hlevom, vrtom ob lepi cesti v Ljubljani. Plačilni pogoji jako ugodni. Zelo pripravo za one, ki rabijo hlev za konje. Pojasnila daje A. Ravnikar, čevljar, Sodna ulica št. 4.

Prevzamem

gostilno

na račun, ali v najem v okolici Ljubljane, blizu kakega kolodvora, ali tovarne. Ponudbe na uprav. „Jutra“.

Gospodične

izurjene v bell vezenini, dobe trajno delo. — Ponudbe pod „štev. 1911“, pošto ležeče, Ljubljana.

Proda se dobro idoča popolnoma urejena

gostilna

na jako prometnem kraju, in privatno pohištvo za dve sobi.

Najboljše odgovori „Slovincu“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutra“, ali pa najde novega naročnika!

Zdravilišče in kopališče Kamnik.

Železniška postaja. — Začetek sezone 15. maja. — Krasna gorska lega, zavarovana pred vetrovi, prijetna subalpinska klima. — Vodno zdravljenje sistem Priesnitz in Winternitz. — Oblivanja po Kneippovem načinu. — Kure za okrepitev telesa. — Radijske, pitne in kopalne kure. — Solnčne, ogljenčeve in električne kopeli. — Vroče zračne kure. — Masaže in elektroterapija. — Plavalni basin. — Senčnat zdraviliški park. — Izvrstna civilna restavracija. — Dobra oskrba v zdravilišču in več vilah.

Zmerne cene.

Prospekte zastoj in poštne prosto razpošilja

Dr. Lapajne

zdravnik-vodja.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Državni kolodvor.

Blaž, Dunajska cesta.

Sever, Krakovski nasip.

Plehter, Kongresni trg.

Češark, Šelenburgova ulica.

Dolence, Prešernova ulica.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Sajd Dunajska cesta.

Mrzlikar, Sodna ulica

Šuble, Miklošičeva cesta.

Zupančič, Kolodvorska ulica.

Pirnat, Kolodvorska ulica.

Šenk, Resljeva cesta.

Kotnik, Šiška.

Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Košir, Hišlerjeva ulica.

Stlene, Valvazorjev trg.

Sušnik, Rimska cesta.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinsteiln, Jurčičev trg.

Wislak, Gosposka ulica.

Kustrin, Breg.

Tenente, Gradaška ulica.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg.

Sitar, Florjanska ulica.

Blaznik, Stari trg.

Nagode Mestni trg.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, Sv. Petra cesta.

Kušar, Sv. Petra cesta.

Podboj, Sv. Petra cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Bizjak, Zaloška cesta.

Remžgar, Zelena jama.

Bič, Zaloška cesta.

Svetek, Zaloška cesta.

Jamšek, Tržaška cesta.

Štravs, Škofja ulica.

Zadel, Karlovska cesta.

Likar, Glince.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Diplomirani krojač
Anton Presker
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
priporoča svojo krojačnico in ve-
liko zalogo oblek.

Najboljše
sukno
kamgarn in modno blago
za obleke dobite vedno naj-
ceneje in najboljše le pri
tvrdki
Lenasi & Gerkman
Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 4.

Naznanilo.
Cenjenemu p. n. občinstvu usojam
si vljudo naznaniti, da sem
v Sp. Šiški nasproti cerkve
popolnoma na novo uredil in otvoril

prodajalno
s špecerijskim blagom,
moko in drugimi dežel-
nimi pridelki.
Za mnogobrojni poset se pripo-
roča z velespoštovanjem
Anton Duller.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialiteta: edina slovanska ura za telovadce.
Dobi se samo pri tvrdki:
H. SUTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.
Lastna tovarna ur v Svici.

Zboljšana Kneipova metoda in
ventilirane spalne čepice
so kot najbolj preizkušeno sredstvo
proti nervoznemu glavobolu vseh vrst,
proti potenju, vroči glavi in posledicam,
izpadanju in osivelosti las. Čepica po-
miri živce in prozori dobro spanje in
spočito glavo.
1 čepica z dvojno ventilacijo K 6—
1 „ „ trojno „ „ 8—
Balzam pospešujoči rast las in brade

z uporabnim navodilom
1 stekleničica K 2—
1 „ „ 4—
1 „ „ 6—
Naročila iz province po pošti
le proti povzetju.
Zavoj in spremnica 30 vin. Pri
naročilu čepice naj se navede
obseg glave.
P. Frötscher, Dunaj III.,
Barichgasse 17.

Najboljši pokončevalec
mrčesa je brezdvomno
F. Scherag-a
JANOL
pomori podgane, miši,
stenice, ščurke i. t. d.
- pod garancijo. -
Naroča se:
Dunaj XV.,
Fünfhausgasse št. 5.

Ugodna prilika!
Ker imam veliko zalogo opeke,
ki je izdelana se iz cenenejšega
cimenta, oddajam
cementne
strešnike
(z zarezo in brez zareze)
po znižani ceni.
Cementna strešna opeka prekaša
po svoji trpežnosti drugovrstne
opeke, ter daje na njo vsako
poljubno garancijo.
Ivan Jelacik, Ljubljana.

Miši in podgane naredi največjo škodo v kletih in skladiščih.
Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno pasto, ki jo more vsako in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3—. Izgotavljam tudi najnovejšo in od občinstva kot najboljše priznane mehanične pasti za miši in pod gane, ki prekosijo vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljati. Cena pasti za podgane 8 K, za miši K 3-60 do 5-20. Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju
L. Pösch kleparski mojster, Dunaj XVII., Blumengasse št. 60.
Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za pliče, ročne, stenske-
vozne in nagrobne svetilke, itd.

Eternit
ETERNIT-tovarna
Patent HATSCHEK
Najboljše pokrivanje streh
General. zastop: V. Janach & Co., Trst.
Glavna zaloga:
T. Korn, Ljubljana.

Priporočamo
novo
trgovino z
manufakturnim
blagom.
Jesih & Windischer
Ljubljana
Stari trg
št. 1
(prej bazar).
Postaja elektr. železnice.

Kmetska posojilnica
ljubljanske okolice
registрована zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadrugnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta št. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih
4 1/2 %
brez odbitka rentnega davka
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Stanje hranilnih
vlog dvajset
milijonov kron

obrestuje
Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100,000.000—

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20,500.000—

Telefon št. 185 interurban.

Račun
pri avstrijski pošti hranilnici št. 328.406,
pri oglebi pošti hranilnici št. 19.984.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.
registrovana zadruga z omejenim jamstvom
priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v ti-
skarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.
Lastno založništvo. **Muzikalije.** **Najmodernejša črke.**
Telefonska št. 118. **Litografija.**
Poštne hranilnice št. 76.307.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reserve in fondi K 54,000.000. Izplačane odškodnine in kapitalije K 109,356.860-58.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojavnika daje:
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12.
Pisarne so v lastni bančni hiši.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Ves čist dobiček se razdeljuje zavarov-
ancem; dosedaj se ga je izplačalo
K 2,495.719—.

Zavaruje poslopja in premičnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Zavaruje proti tatvini, razbitju ogledal
in okenskih plošč.
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno
podporo v narodne in obšernostne
namene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.
Del. glavica: K 5,000.000. Rez. fond nad K 610.000.
Stritarjeva ulica št. 2.
Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.
Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %**.